

انتخاب راه حل

مروری بر روش های انتخاب بین راه حل های مختلف برای رفع مشکلات اجتماعی

مشکل مشترک
جامعه

افراد/مکاتب

راه حل های
مختلف

لزوم انتخاب یک
راه در جامعه

با چه روشی؟

چه راه حلی؟

انتخاب راه حل به طور کلی

انتخاب راه حل در اقتصاد

بخش اول

انتخاب راه حل به طور کلی

مشکل چیست؟

► مساله (نظری) : سوال از وجود و عدم X ، ویژگی X ، علت X ، ارتباط X و Y

► مشکل (عملی) : باید و نباید، تغییرات در جهان

مشکل مشترک جامعه: ترافیک، تورم، بیکاری، بی اخلاقی، خشونت و...

ریشه وجود راه حل های مختلف چیست؟

With both words, you can be talking in a purely physical manner (*about the concrete 'real' world*) or in a philosophical manner.

Your ***perspective*** is the context *in* which, or the position *from* which, you view something or someone.

تفاوت های در مکاتب/افراد

He looks at crime from the perspective of a police officer.

From his perspective, the second building seemed to tower over the first

❖ منظر ها (perspectives)

❖ جنبه ها (aspects)

An ***aspect*** is a 'side', part, nuance, characteristic, or feature, or the directional orientation, of something or someone.

He saw an aspect of the situation that had previously escaped his attention.

❖ ارزش گذاری ها

❖ باورها

❖ و...

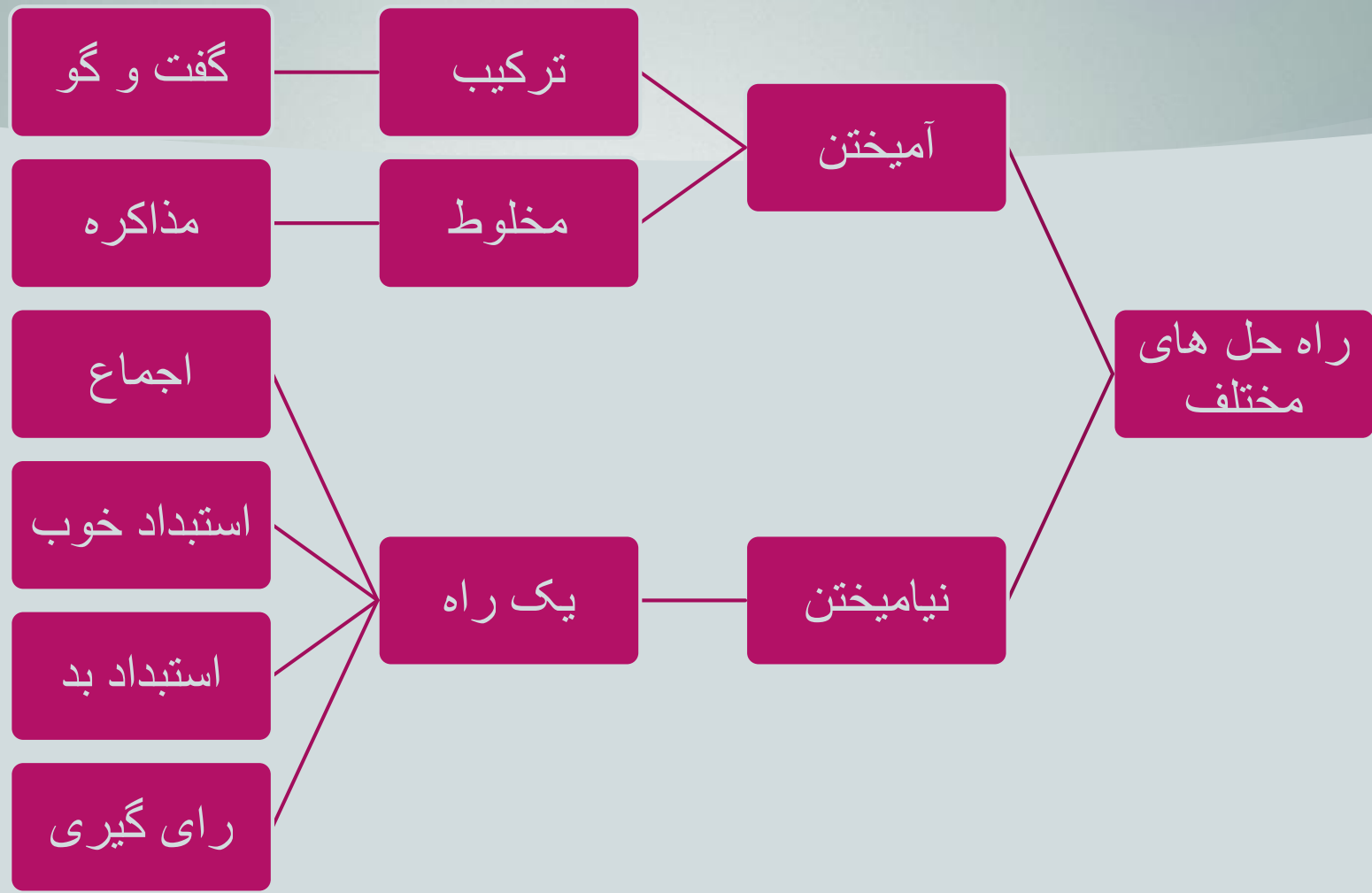
The southern aspect of the house was really charming.

So, depending on your ***perspective***, you might notice different ***aspects*** of things or people.

روش های انتخاب بین راه حل ها

۱. اجماع (حل به کمک راه یک نفر)
۲. استبداد خوب (حل به کمک انتخاب یک نفر)
۳. استبداد بد (حل به کمک نظر یک نفر)
۴. مذاکره negotiation
۵. رای گیری democracy (حل به کمک نظر اکثریت)
۶. گفت و گو dialogue (حل به کمک رای گیری) بر مبنای گفت و گوی همگانی

امام معصوم، ولی فقیه (غصب، نصب، جعل، کشف) ، پادشاه با اذن فقیه

اجماع

- همه یک راه را انتخاب کنند. بر یک راه اجماع کنند.
- رسیدن به یک نظر (همه نظر ها رد شود الا یک نظر)
- نتایج:
- خشونت و فریب
- تطمیع، تخویف
- نتیجه بازی میتواند: برد-برد، برد-باخت، باخت-باخت

استبداد

▶ استبداد خوب

▶ استبداد بد

▶ نتایج

▶ بازی میتواند: برد-باخت، باخت-باخت و برد-برد خیلی بعید است

▶ خشونت، فریب، تطمیع، استثمار

مذاکره

▶ کوتاه آمدن طرفین در مورد سود و زیان برای رسیدن به یک نقطه مشترک

نتایج:

- ▶ طرفین هم سود میکنند هم زیان
- ▶ لزوماً حق به ذی حق داده نمیشود
- ▶ معمولاً به عدالت نمیرسد

رای گیری

- ▶ اکثریت مشخص کنند.
- ▶ دموکراسی: حکومت اکثریت بر اقلیت بر اساس رای گیری
- ▶ نتایج:
- ▶ ظلم اکثریت به اقلیت
- ▶ استبداد اکثریت

ایراد راه های قبلی

- ▶ دوام ندارد
- ▶ اخلاقی نیست، عادلانه نیست
- ▶ مصلحت اندیشانه نیست، مخالف عقلانیت عملی (سود بیشتر و ضرر کمتر) - به نفع همه نیست
- ▶ معمولاً بازی برد-باخت یا باخت-باخت است

گفت و گو

روشی که در طی آن افراد/مکاتب راه هایی را که برای حل یک مشکل مشترک در نظر دارند را به صورت مستدل و کامل اظهار میکنند تا در نهایت به ترکیبی از راه حل ها، نه مخلوط آن ها برسیم.

دموکراسی مبتنی بر گفت و گو نه مبتنی بر رای گیری

مثال

گفت و گوی پزشکان برای درمان بیمار، گفت و گو در خانواده برای رفتن به سفر و...

▶ نتیجه باخت-باخت ، برد-برد است

▶ اگر گفت و گو انجام نشود یا شکست میخورند یا برد- باخت

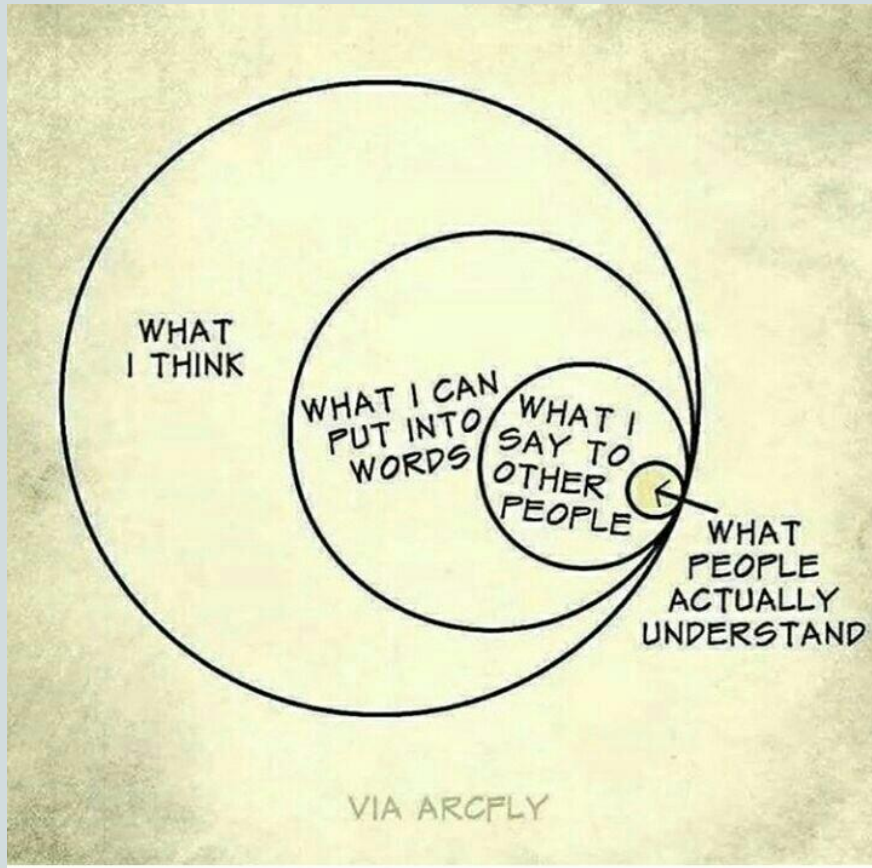

فواید گفت و گو

- ▶ دخالت همه افراد در سرنوشت خودشان
- ▶ یادگیری طبیعی طی گفت و گو
- ▶ در نظر گرفتن فهم عمومی نه فقط متخصصان (از همه می توان چیز یاد گرفت)
- ▶ افزایش همدلی و همدردی
- ▶ و...

آداب و اخلاق گفت و گو (موفقیت و خوبی در گفت و گو)

- ▶ مشکل و مشکل نما
- ▶ آغاز از گروه های کوچک
- ▶ راه حل هیچکس به تنهایی بهترین راه حل نیست، همه محقق باشند
- ▶ امکان خطا برای همه وجود دارد
- ▶ احتمال رسیدن به بهترین راه بالا تر است اگر راه حل همه شنیده شود
- ▶ خود اندیشی در ارائه راه حل و نه تقلید
- ▶ آزادی در اظهار رای و عدم خود سانسوری، عدم وجود تخویف، تشویق و... بخاطر نظر
- ▶ عدم جزم و جمود نظر
- ▶ رالز: حجاب بی خبری _____ از نتایج مضر یا مفید راه حل بیخبر شوند
- ▶ و...

گفت و گو در اندیشه هابرماس - کتاب کنش ارتباطی

▶ حوزه عمومی جایی است که گفت و گو در آن شکل میگیرد. حوزه عمومی، حوزه ای است که دنیای سرمایه داری از آن برای از بین بردن فئودالیسم استفاده کرد.

▶ هابرماس: کانت همانند بیشتر اندیشمندان قرن هجدهم بحث در مسائل عمومی را کار فلاسفه تلقی میکند که به عامه مردم دخیلی ندارد. او تصور میکرد که جامعه مدنی به طور طبیعی و بدون اعمال زور، به نهاد لازم برای تضمین کارکرد درست و عادلانه دولت تبدیل خواهد شد. کانت به این نظر خوشبینانه عصر روشنگری معتقد بود که رذایل خصوصی به فضایل عمومی تبدیل میشود و بورژوازی حوزه خصوصی به شهروندی تبدیل میشود که از چشم انداز انسانیت به طور کلی می اندیشد این نظریه تلاشی است برای پیروزی بر نارسایی های مدرنیسم و تناقض های زندگی مدرن، مانند از دست رفتن معنا و آزادی، شیوع جنگها و خونریزیها و پدیده هایی از این دست که به نوعی نتیجه خرد باوری عصر مدرنیته انگاشته می شود.

▶ هابرماس معتقد است در شرایط مطلوب، افراد میتوانند با استفاده از گفتوگو و از طریق عقلانیت ارتباطی، بر سر صدق و کذب مفاهیم اخلاقی و هنجارهای اجتماعی به تفاهم برسند.

▶ جهان زیست و نظام: او مدعی است در نظام ها یعنی در اقتصاد و سیاست (عناصر اصلی نظام را پول و قدرت تشکیل میدهد) عقلانیت ابزاری حاکم است و در زیست جهان (یعنی عرصه فرهنگ) باید عقلانیت ارتباطی حاکم باشد

نهادهای گفت و گو: روزنامه و نشریات باشگاههای صنفی، باشگاههای تفریحی، انجمنهای فرهنگی سازمانهای غیردولتی - غیرانتفاعی و ...

هابر ماس

► يك قانون فقط زماني ميتواند مدعي مشروعيت باشد كه تمام كساني كه از آن تاثير خواهند

پذيرفت بتوانند ضمن مشاركت در يك گفت و گوي عقلاني با آن موافقت کرده باشند. ما

به عنوان كساني كه در يك گفت و گو شركت مي كنيم، ميخواهيم با اقناع يكدیگر درباره

يك مسأله خاص از طريق بحث و احتجاج به عقیده مشترك برسیم

گفت و گو در ایران؟

چه شد که تابلوهای گفت‌وگویی در خیابان‌های شهر تهران نصب شدند؟

ایده اصلی این تابلوها نتیجه فکر و برنامه دکتر رسول رسولی پور و همکارانش در کارگروه اخلاق شهروندی شهر تهران است. دکتر رسول رسولی پور:

در مطالعات اولیه به این نتیجه رسیدیم که تهران در سه محور نیازمند اصلاح و بهبود است؛ «اخلاق شهر»، «اخلاق سازمان شهرداری» و «اخلاق شهروندان».

در پروپوزال پروژه اخلاق شهروندی تعیین شده بود که هر سال به یک عنوان نام‌گذاری شده و آن نام تبدیل به شعار سال شود: سال نخست «تهران، شهر گفت‌وگو»، سال دوم «تهران، شهر مشارکت»، سال سوم «تهران، شهر مراقبت» و سال چهارم «تهران، شهر امنیت (آسایش)».

قرار بود از ۲۳ تیر که در تقویم ما، روز گفت‌وگو و تعامل سازنده با جهان نام گرفته است، نمایشگاهی با موضوع گفت‌وگو و با همت خانم داعی پور و همکارانش در کانون گفت‌وگو افتتاح شود. در نظر بود این نمایشگاه هفت روز به طول بیانجامد و در روزهای برگزاری آن در سطح شهر نیز برنامه‌هایی برای مطرح کردن «گفت‌وگو» طراحی شده بود، که متأسفانه، با تغییرات صورت گرفته در حوزه روابط عمومی شهرداری، به نتیجه نرسید.

با سازمان زیباسازی شهر تهران هم برای تبلیغ گفت‌وگو در مناسبت تیرماه مذاکره کردیم. آنها در ابتدا استقبال کردند و ما شعارهایی نیز برای این بیلبوردها به آنها ارائه دادیم. پس از چند جلسه گفت‌وگو با اعضای شورای فرهنگی سازمان زیباسازی شهر تهران به مشکلاتی برخورد کردیم که بیم آن می‌رفت تا پروژه تبلیغات شهری گفت‌وگو از اساس منتفی شود.

تردیدها و دغدغه‌هایی در هم‌زمانی مناسبت سیاسی برجام با تبلیغات گفت‌وگو، وجود داشت. در نهایت در جلسه‌ای که داشتیم من به طرح حداقلی موضوع گفت‌وگو در سطح شهر رضایت دادم و رئیس محترم سازمان زیباسازی نیز قرار شد با نظر تعدادی از همکاران خود، کمک کنند که کار به سرانجام برسد و در نهایت تابلوها در سطح شهر تهران نصب شد. مدتی پس از آغاز این اتفاق، معاونت اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران نیز پروژه‌ای با محوریت گفت‌وگو و البته در بحث سلامت را آغاز کرد و ما پس از دیدن تابلوها در سطح شهر و تغییر شعارهای اولیه به شک افتادیم که این حاصل کار ماست یا حاصل کار معاونت اجتماعی؟ رنگ‌هایی هم که در تابلوها استفاده کردند فانتزی و نامتناسب با موضوع گفت‌وگو است!

باز خورد تابلوها را مثبت ارزیابی می‌کنم، چرا که برای اولین بار در چنین سطح و پوششی، آن هم از سوی شهرداری تهران، گفت‌وگو به‌عنوان یک مساله و موضوع مهم فرهنگی که بشدت فقدان یا کمبود آن بویژه در بین گروه‌های سیاسی و نهادهای مرجع احساس می‌شود، طرح و توجه شده است. هرچند که بازخوردهای منفی‌ای هم به گوشم رسیده و حتی برخی سناریوهای بی‌اساسی در انگیزه تولید و انتشار سوالات گفت‌وگویی در سطح شهر خلق کرده‌اند.

اجرای طرح گفت وگو در شهر در بوستان‌های پایتخت

معاون اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران از اجرای برنامه «گفت وگو در شهر» در ۲۲ بوستان پایتخت خبر داد.

ولی الله شجاع پوریان گفت: این طرح در قالب برنامه شادستان تهران به همت اداره کل سلامت با همکاری اعضای کانون‌های ۱۰ گانه خانه‌های سلامت محلات، سازمان‌های مردم‌نهاد و بخش‌های مرتبط شهرداری تهران از اول تا ۱۹ مردادماه از ساعت ۱۸:۳۰ تا ۲۰:۳۰ در بوستان‌های نیاوران، شهرآرا، ملت، الغدیر، میعاد، قزل قلعه، قصر، تمدن، شمشیری، رضوان، اوستا، پارک شهر، خیام، سهند، پامچال، بهمن، شهدای گمنام، گلستانه، شقایق، ماهور، نیلوفر و باغ‌نو میزبان شهروندان است.

وی، خاطره‌گویی پدربزرگ و مادربزرگ‌ها، به اشتراک‌گذاری تجارب افراد دارای معلولیت و خانواده آنان، اشتراک تجربه مصرف دخانیات، قصه‌گویی پدربزرگ و مادربزرگ‌ها، اشتراک تجربه تغذیه سالم، اشتراک تجربه من و استرس‌هایم، اشتراک تجربه مشکلات دوران سالمندی و اشتراک تجربه افراد دارای معلولیت و حضور در شهر را از جمله موضوع‌های گفت‌وگو در شهر عنوان کرد.

تجربہ کتاب آموزش ستم دیدگان – پاولو فریرہ۔
ترجمہ احمد بیرشک

بخش دوم

انتخاب راه حل در اقتصاد

با چه روشی؟ کدام راه؟ آن راه چه ویژگی هایی باید داشته باشد؟

- ▶ بر اساس کدام تلقی از اقتصاد میتوان به این روش ها تمسک کرد؟
- ▶ آیا در اقتصاد میتوان از همه روش ها استفاده کرد؟ استفاده از کدام روش / روش ها ممکن است؟
- ▶ موانع استفاده از هر روش چیست؟
- ▶ احتمال انتخاب راه حل درست از طریق کدام روش بیشتر است؟
- ▶ هم اکنون از کدام روش استفاده میشود؟
- ▶ استفاده از کدام روش اخلاقی / فقهی است؟ از کدام روش باید استفاده کرد و چرا؟

► بر اساس کدام تلقی از اقتصاد میتوان به این روش ها تمسک کرد؟

تلقى اول از علم اقتصاد

اقتصاد به کمک روش های تجربی و واقعیات اقتصادی را توصیف، تبیین و پیش بینی می کند، برای اینکار

اول مدلسازی : ساده سازی واقعیات بر اساس اهمیت عوامل

۱. پیش فرض ها از بیرون علم اقتصاد (طبیعی، مابعد الطبیعی، ماورا الطبیعی، دینی (سنن الهی)، اخلاقی و...)
۲. فروض (فروض برای ساده سازی و گاهی بر اساس داده های تجربی بیان میشود)
۳. مدل سازی و نظریه پردازی معمولا به کمک روش ریاضی

دوم آزمون تجربی مدل: استفاده از روش های آمار توصیفی/استنباطی و اقتصاد سنجی برای برآورد متغیر ها یا آزمون مدل در دوره های زمانی و موقعیت های مکانی مختلف

صاحبان این تلقی: پوزیتیوسم ها، اقتصاد اثباتی، علم اقتصاد از منظر شهید صدر، برخی باورمندان به اقتصاد اسلامی و...

تلقى دوم از اقتصاد

اقتصاد علمی عملی (انشایی) در پی تغییر و ساختن

- ▶ صاحبان این تلقی:
- ▶ اقتصاد هنجاری (normative economics) __ پل ساموئلسون، استیگلیتز (بخشی از علم اقتصاد انشایی است)
- ▶ دکتر نعمتی: سازوکارهای بهره‌مندی جامعه از خیرات و مواهب است
- ▶ مکتب اقتصاد از دیدگاه شهید صدر
- ▶ اقتصاد مقاومتی

PAUL A. SAMUELSON

Positive economics deals with questions such as: Why do doctors earn more than janitors? Did the North American Free Trade Agreement (NAFTA) raise or lower the incomes of most Americans? Do higher interest rates slow the economy and lower inflation? Although these may be difficult questions to answer, they can all be resolved by reference to analysis and empirical evidence. That puts them in the realm of positive economics.

Normative economics involves ethical precepts and norms of fairness. Should unemployment be raised to ensure that price inflation does not become too rapid? Should the United States negotiate further agreements to lower tariffs on imports? Has the distribution of income in the United States become too unequal? There are no right or wrong answers to these questions because they involve ethics and values rather than facts. While economic analysis can *inform* these debates by examining the likely consequences of alternative policies, the answers can be resolved only by discussions and debates over society's fundamental values

تلقى سوم

اقتصاد تلفیقى از

بیان هست و نیست ها به روش های مختلف

و

بیان باید ها و نباید ها است.

بخشى از اقتصاد علمى نظرى و بخشى علم عملى است.

صاحبان این تلقی:

استیگلitz

ساموئلسون

نتیجه؟

تنها در تلقی دوم و سوم از اقتصاد میتوان به این روش ها تمسک کرد

اما

فارغ از روش برای انتخاب راه حل،

راه حل نهایی،

چه ویژگی هایی باید داشته باشد؟

عقلانیت گفت و گوگران در ارائه راه حل

راه حل خوب چه ویژگی هایی دارد؟

الف : ویژگی های صوری

۱. سازگاری: عدم وجود تعارض __ تناقض، تضاد (علم و ابزار در فلسفه تاریخ مارکس؛ منطق دیالکتیک و تطور خود نظریه مارکس)
۲. تعمیم‌پذیری: برای وضعیت‌ها و شرایط مشابه اقتصادی حکم مشابه صادر کند
۳. همه‌نگری: اگر برای عناوین خاصی حکمی وضع شد آن حکم برای همه وضع شود
۴. ارتباط هدف و وسیله: جواز استفاده از همه وسایل گریزناپذیر برای رسیدن به آن هدف

ب: ویژگی های غیر صوری (محتوایی)

* بیان ویژگی های محتوایی بیشتر بستگی به موضوع دارد!

در یک کلام راه حل باید مستدل باشد

۱. اتخاذ موضع در اخلاق هنجاری (سهم نتیجه، وظیفه و فضیلت در توجیه و تشخیص عمل) و فرا اخلاق (زبان اخلاق، وجود شناسی اخلاق و معرفت شناسی اخلاق)
۲. عادلانه/اخلاقی باشد با هر تعریفی که از عدالت دارد (عدالت (اخلاق)، شفقت و احسان)
 ۱. تعریف عدالت و تعیین روش تشخیص آن (انتخاب روش تعیین حق و حقوق)
 - الف. تعریف عدالت تعویضی (تناسب قیمت با کالا، کار با حقوق، جرم با جریمه)
 - ب. تعریف عدالت توزیعی (نحوه توزیع مواهب اجتماعی هفت گانه (قدرت، ثروت، جاه و مقام، شهرت، علم، حیثیت اجتماعی و محبوبیت)
 - ج. رابطه برابری با عدالت، عدالت و آزادی (نزاع لیبرالیسم و سوسیالیست)،
۳. ارائه منطق برای حل تزاخم در وظایف یا تکالیف
 ۱. تورم و بیکاری به فرض وجود
۴. اتخاذ موضع در مورد نحوه روابط سه/چهارگانه (انسان با خود، انسان های دیگر، طبیعت و خدا)
۵. عقلانی تر / پذیرفتنی تر و عقلایی تر بودن پیش فرض های هستی شناختی، انسان شناختی، خداشناختی، جهان شناختی و... (مثلا نگاه واقع گرایانه تر به توانایی ها، دانایی ها و ویژگی های انسان ها - توجه به ظرفیت ها، میزان رشد، جنسیت و...)
۶. راه حل باید به همراه ضمانت اجرا باشد (در گفت و گو ضمانت اجرا در خود روش نهفته شده)
۷. هدف راه حل باید به سمت حل یا کاهش یا عدم افزایش مشکل باشد (افزایش خوشی انسان)

ویژگی هایی که خود نیاز به گفت و گوی پیشینی دارند!

۱. حل در زمان کوتاه تر و با هزینه کم تر و سود بیشتر (مادی، معنوی، دینوی، اخروی، کوتاه مدت، بلند مدت، فردی و اجتماعی)
۲. هماهنگی با ارزش های دینی، عرفی، ملی، فرهنگی و...

تمرین

► بررسی اشکالات مکتب مارکسیسم؟

منابع

- ▶ تحلیل نظریه کنش ارتباطی هابرماس، نویسندگان: سید محمدصادق مهدوی محمد مبارکی، منبع: فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد خلیف ۱۳۸۵ شماره ۸ پ
- ▶ بررسی نظریه کنش ارتباطی هابرماس و دلالت‌های آن در آموزش عالی و دانشگاه، علی ستاری ۱؛ فاطمه یردانی ۲؛ عباس فرازی ۳
- ▶ نظریه کنش ارتباطی توماس هابز
- ▶ میان گذشته و آینده - هانا آرننت
- ▶ **من و تو** ترجمه اثری از مارتین بوبر اثر جاودان عارف معاصر یهود آلمان دکتر علی اکبرخانجانی
- ▶ فصلنامه مطالعات ملی؛ سال چهارم، شماره ۱۳، پاییز ۱۳۸۱ "گفتوگو" در اندیشه یورگن هابرماس کمیل نظامبهرامی
- ▶ موانع کفت و گو بین گرایش‌های مختلف در اقتصاد حامد قدوسی
- ▶ آموزش ستم دیدگان - پاولوفریره - ترجمه احمد بیرشک